

OBRRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane celoletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna šteč. Din 2.—

Oficijelno glasilo «Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani» in «Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru» ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Nefrankirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira.

Štev. pri poštni hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XI. letnik.

V Ljubljani, dne 15. avgusta 1928.

Št. 16.

Bojkot.

Mnogokrat smo že trdili, da je vse naše javno življenje tako prenasledeno s strankarskimi strastmi, da se vsako gospodarsko stremenje razbije v valovih politične brozge. Ob desetletnici ujedinjenja, ko bi si morali podati bratje roko v znak prijateljstva, živimo v bojazni pred notranjim nemiro. Naša bilanca je pasivna in politični sunki pretresajo celo temelje naše države.

Višek strankarsko-političnih strasti pa se je prenesel v zadnjem času celo na gospodarske kroge. Politične stranke hočejo s silo prodirati med narod in so svoje orožje naperile proti obrtnikom in trgovcem, ki so drugačnega političnega prepričanja. Prišli smo tako daleč, da tudi v gospodarskem oziru stojimo v treh taborih.

Tudi v Sloveniji se je razvilo bojkotno gibanje in propagira se načelo: Svoji k svojim. — Če si naš, dobiš delo, če si nasprotnik, pojdi k nasprotniku.

Krhajo se gospodarski odnošaji s sosednimi pokrajinami in vse se je pričelo ločiti po političnem mišljenju. To niso več načelni boji, to je bratomorstvo, ubijanje gospodarstva in eksistence, to je omejevanje svobode političnega prepričanja.

Dogodki v Narodni skupščini so nam vzeli ugled v inozemstvu. Tudi ni dovolj, da prežijo na nas sovražniki, s katerimi smo obdani; tudi notranjost države živi v nezadovoljstvu.

Ob vsaki priliki smo obsojali vmešavanje politike v strokovne organizacije, tembolj pa obsojamo, da hočejo politične stranke s hujskanjem proti obrtnikom drugega političnega mišljenja škodovati obrtništvu.

Pričakovali smo, da bo Zbornica za trgovino, obrt in industrijo povzdignila svoj glas in s svojim vplivom pomirjevalno vplivala na razpaljene politične strasti. Saj je njen namen, da nepristransko ščiti interese gospodarskih krogov in gospodarski interesi so v tem hujskanju in bojkotnem gibanju ogroženi. Doslej se zbornica ni zganila, zato pa je Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani v svoji načelstveni seji dne 10. avgusta t. l. razpravljala o tem in soglasno sprejela naslednjo resolucijo:

«Načelstvo Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je v svoji seji dne 10. avgusta 1928. razpravljalo o bojkotnem gibanju, ki se pojavlja v zadnjem času nad obrtništvom radi politične pripadnosti. Politične stranke v svoji nestrpnosti prenašajo politične boje v gospodarstvo in propagirajo načelo: Svoji k svojim. — Sadovi te strankarske gonje rodijo borbo brata proti bratu in razcepljajo narod, ki je v današnjih težkih gospodarskih in političnih razmerah bolj kakor kdajkoli potreben miru, edinstva in sloge.

Zveza obrtnih zadrug najodločneje obsoja gonjo proti obrtnikom, ki niso pripadniki strank, ki propagirajo bojkot, in zahteva, da stranke spoštujejo kot osnovno državljansko pravico popolno svobodo političnega prepričanja.

Najostreje obsoja, da gredo politične stranke v svoji nestrpnosti tako daleč, da z javnimi apeli hujskajo proti obrtnikom drugega političnega mišljenja z namenom, da jih gospodarsko uničijo.

Zveza obrtnih zadrug pozivlje politične stranke, da ne prenašajo strankarskih borb v gospodarstvo, zlasti pa ne z namenom, da gospodarsko uničijo posameznika, ki je druge politične orientacije.

Apelira na Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, da kot prva zastopnica interesov naše trgovine, našega obrta in naše industrije s svojim vplivom nepristransko prepreči tako gonjo, ki jo propagirajo nekatere politične stranke.

Kongres čevljarjev v Beogradu.

Dne 29. junija t. l. se je vršil v Beogradu čevljarski kongres, na katerem so bili zastopani odposlanci čevljarskih organizacij iz vse države.

Ker me je večina čevljarski zadrug pa tudi kolektivnih in oblačilnih zadrug v Sloveniji pooblastila, da zastopam čevljarsko obrtno stroko Slovenije na tem kongresu, smatram za svojo dolžnost da v glavnih potezah poročam o poteku kongresa.

Kongres sem pozdravil v imenu 3300 čevljarskih mojstrov, kar je izzvalo veliko navdušenje. Kongresu je prisostvovalo 92 delegatov iz vse države in vsem se je videlo, da so prišli v Beograd s trdnim namenom, da po svojih močeh sodelujejo v borbi za stanovske interese.

Nj. Veličanstvu kralju se je odposlala vdanostna brzojavka, na kar je sledilo čitanje nebroj pozdravnih brzojavk, med njimi tudi brzojavke našega slovenskega tovarnarja g. Kozine.

Starosta tov. Frid iz Beograda, je nato izčrpno referiral o uvozu inozemskih čevljev in je podprl svoja izvajanja tudi s številkami. Stavil je kongresu predlog za zvišanje uvozne carine. Tudi vsi drugi govorniki so energično protestirali proti uvozu, in kongres je bil enodušen v tem, da je treba uvoz omejiti in dvigniti domačo produkcijo. Prevladovala je tudi zahteva, da se apelira na javnost, da tudi ona izvrši svojo narodno dolžnost in podpira domačo produkcijo, domačega čevljarja, ne pa inozemski kapital.

V svojem govoru sem naglašal tudi potrebo boljše stanovske organizacije. Stavil sem predlog, da se vnese v resolucijo zahteva, da se ukinejo vse čevljarske delavnice po kaznilnicah ter da se delo v njih brezpogojno omeji le na lastno potrebo.

Med tem je sestavil odsek resolucijo, ki se glasi: 1.) Kongres enodušno konstatira, da izdelava čevljev v naši državi ne zaostaja ne kvalitativno ne estetično za inozemsko proizvodnjo in da so naši domači mojstri zmožni kriti vso potrebo čevljev v državi.

2.) Neomejen, prost uvoz inozemskih čevljev je povzročil brezposelnost med čevljarskimi mojstri. Ta brezposelnost je vedno večja in se enake ne spominjamo. Odstotek čevljarskih mojstrov, ki opuščajo svoje delavnice, je vedno večji, ker zaradi dolgotrajne in vedno naraščajoče krize, ki jo povzroča inozemska konkurenca, ne morejo več vršiti obveznosti do države, občine, sreza in drugih javnih zavodov. Prisiljeni so, da iščejo službe pri policiji, pošti in drugod.

3.) Brezposelnost v čevljarskih delavnicah rodi brezposelnost med čevljarskimi delavci, ki imajo vedno manj prilike najti delo in izgubljajo s svojimi družinami eksistenco.

4.) Država je v prvi vrsti poklicana in dolžna, da ogromno število družin čevljarskih mojstrov in njihovih pomožnih moči zaščiti tako iz gospodarskih kakor tudi narodno-političnih razlogov. Z nujnimi ukrepi naj prepreči strašne posledice proletariziranja te najmočnejše obrtne stroke, katere izdelki so uživali na svetovnem trgu sloves.

5.) Da se zaščiti domača produkcija, naj se za uvoz sirovin določi zmerna carina. Gospodarski in narodni interesi pa zahtevajo, da se povodom sklepanja trgovskih pogodb z državami-uvoznicami čevljev, najde pot, da se uredi vprašanje uvoznega kontingenta za čevlje in da se zviša uvozna carina. To je najmanj, kar se mora v dobi neznosne gospodarske krize že iz gospodarskih in narodnostnih ozirrov brez odlaganja storiti.

6.) Apeliramo na naše sodržavljane, da nas podpirajo v naši težki borbi, da potrebo po čevljih krijejo le pri domačih čevljarjih, ker jim to nalaga patriotska in narodna dolžnost, in ker rešijo s tem nebroj eksistenc in pospešijo napredek domače čevljarske stroke.

7.) Da se pri državnih dobavah, v kolikor ni za to državnih delavnic, porazdeli delo med domače čevljarje.

8.) Da se zabrani kaznilnicam izdelovati v svojih delavnicah čevlje izven zavoda ter da se delo v teh zavodih omeji le na lastno potrebo.

9.) Kongres pooblašča predsedstvo kongresa, da v sporazumu s predsedstvom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ukrene potrebno v zmislu kongresne resolucije pri vseh ministrstvih, predsedniku narodne skupščine, kraljevski vladi in vseh narodnih poslancih, posebno pa pri ministru za trgovino in industrijo.

Upajmo, tovariši, da se je na tem kongresu napravil korak naprej k boljši bodočnosti naše stroke.

Anton Krajer.

Za pobijanje nedovoljenega trgovanja potnikov.

Veliki župan mariborske oblasti je izdal dne 17. julija 1928. pod O. št. 1891/1 vsem sreskim poglavarjem (izvzemši v Čakovcu in Prelogu) ter mestnima magistratoma v Celju in Mariboru naslednjo okrožnico:

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je z vlogo z dne 10. julija 1928., št. 8274, opozorila, da se dogajajo še vedno številni primeri nedopustnega detajlnega potovanja in krošnjarenja in da se očitno tozadevni predpisi ne izvajajo z zadostno strogostjo:

Zato opozarjam na sledeče:

A. Iskanje naročil pri trgovcih (obrniki) in sploh pri osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojem obratu.

Samostojni trgovci ali obrtniki, odnosno pooblaščenici (trgovski potniki), ki so v njih službi, smejo v splošnem iskati naročila samo pri trgovcih, tovarnarjih, obrtniki, sploh pri takih osebah, ki uporabljajo ponujeno blago v svojih obratih, in to tako v občini, kjer imajo stojališče svojega obrta, kakor tudi na potovanju izven občine stojališča svojega obrta. Pri tem pa ne smejo nositi s seboj blaga za prodajo (razen pri poseščanju sejmov), ampak vedno samo vzorce.

Samo izdelovalci ur, zlatih in srebrnih predmetov, veletrgovci s temi predmeti, dalje trgovci z juveli in dragulji kakor tudi pri njih uslužbeni pooblaščenici smejo, če imajo stojališče svojega obrta v tuzemstvu, nositi s seboj na svojih poslovnih potovanjih ne samo vzorce, ampak tudi blago v primerih, ko je prodajanje tega blaga po vzorcih nemogoče. Seveda smejo tudi ti prodajati tako blago samo upravičenim preprodajalcem, ne pa tudi zasebnikom.

B. Iskanje naročil pri zasebnih strankah.

Če gre za iskanje naročil pri netrговcih in neobrniki ali sploh pri osebah, ki ponujenega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, je razlikovati dvoje:

I. Iskanje naročil v občini stojališča obrta.

1.) Trgovcem (obrniki) ali njihovim pooblaščenim je iskanje naročil na kolonialno, specerijsko in materialno blago tako v občini stojališča obrta kakor tudi izven stojališča obrta, pri zasebniki, ki ponujenega blaga ne uporabljajo v svo-

jem obratu, brezpogojno prepovedano. (§ 59., odst. 2., obrtnega reda.) Obisk privatnih strank in sprejemanje naročil na predmete, ki spadajo v imenovane stroke, je vsakomur in povsod prepovedano. V spornih primerih, če gre za določitev, kateri predmeti spadajo v imenovane stroke, odločajo obrtna oblastva I. stopnje po zaslišanju Zbornice za trgovino, obrt in industrijo.

Samostojni trgovinski agenti smejo tudi na kraju stojališča obrta sklepati agenturne posle samo s takimi osebami, ki uporabljajo dotično blago v svojem obratu.

2.) Iskanje naročil na drugo (razen na kolonijalno, specerijsko in materialno) blago je trgovcem (obrnikom) ali njih pooblaščenecem v kraju stojališča obrta dovoljeno (§ 59., odst. 2., obrtnega reda). Seveda velja tudi tu brezizjemno določilo, da smejo trgovci (obrniki) ali njih pooblaščenec pri obisku strank nositi s seboj samo vzorce in ne blaga za prodajo.

II. Iskanje naročil izven kraja stojališča obrta.

1.) Iskanje naročil pri osebah, katere ne rabijo ponujenega blaga v svojem obratu, torej pri zasebnikih, je glede kolonijalnega, specerijskega in materialnega blaga brezpogojno prepovedano.

2.) Iskanje naročil glede drugega, razen kolonijalnega, specerijskega in materialnega blaga, je trgovcem (obrnikom) ali pri njih uslužbenim pooblaščenecem dovoljeno pri osebah, ki dotičnega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, samo v posameznih primerih ni izrecen, pismen, na določeno blago se glaseč in na dotičnega trgovca (obrnika) naslovljen poziv, da se zgleda pri njih radi naročila določenega blaga (§ 59., odst. 2., obrtnega reda). V zmislu tega določila torej ni dovoljeno, da trgovci (obrniki) ali njih pooblaščenec obiskujejo privatne stranke zunaj kraja stojališča svojega obrta brez predhodnega povabila, ni dovoljeno, da jim pri tem predlože v podpis že pripravljene in s seboj prinesene pozivnice, ter da že na podlagi teh pozivnic sklepajo kupčije z dotičnimi strankami. Tudi v zmislu gornjega določila dovoljeno, da bi se smelo sklepati posle že na podlagi splošnega vabila, ki ga je dobil trgovec (obrniki) od gotovega kroga odjemalcev, n. pr. uradnikov, delavcev pri kakem podjetju, ker tako splošno vabilo ne more nikakor nadomestiti individualnega vabila, ki ga mora nasloviti vsaka posamezna stranka na trgovca (obrnika). Tudi v zmislu zakona ne zadošča pozivnica, ki se glasi samo v splošnem na gotovo vrsto blaga, kakor n. pr. modno blago, sukno i. dr. Pozivnica se mora izrecno glasiti na določeno blago.

Samostojni trgovski agenti ne smejo sklepati agenturnih poslov z osebami, ki ne uporabljajo ponujenega blaga v svojem obratu, tudi ne na podlagi izrecnega pismenega poziva (§ 59 c, odst. 3., obrtnega reda).

3.) Dovoljeno je pa iskati naročila pri zasebnih strankah tudi brez predhodnega poziva in tudi zunaj kraja stojališča obrta glede gotovih predmetov, med katere spadajo:

a) stroji in motorji kakor tudi njih deli; b) stavbni material z vključitvijo umetnega kamena vseh vrst, plošč iz probkovine, strešne lepenke in umetnega materiala za tlakovanje cest; c) tehnični predmeti za kurilne, razsvetljevalne in vodovodne naprave; d) leseni ruloji in žaluzije; e) šivalni in pisalni stroji, bicikli; f) motorna vozila, šlar pilije, luksuzno perilo (perilo za lišp), to je perilo narejeno iz lanih (finih) tkanin, v veliki meri čaljšano z olepševalnimi šivi, olepševalnimi robovi, vezeninami, čipkami ter s podobnim. Gre torej izključno za luksuzno perilo. (Min. naredba z dne 24. julija 1903. drž. zak. št. 164.)

V zmislu § 59. d) obrtnega reda je dovoljeno iskati naročila in subskribente na tiskana dela.

Po določilih § 60. obrtnega reda je dovoljeno ponujati od kraja do kraja pridelke poljedelstva in gozdarstva, ki, kakor mleko, jajca, sadje, zelenjava, naravne cvetlice, maslo, perutnina in les, služijo vsakdanji potrebi, nadalje naravno kislo vodo, če to blago ponujajo od hiše do hiše ali na cesti producenti ali njih pooblaščenec ali upravičeni trgovci.

Vendar sme politično oblastvo II. stopnje iz sanitarnih ali tržnopolicijskih ozirav na predlog posameznih občin tako prodajanje za gotove predmete in za gotov čas tudi prepovedati.

III. Inozemski trgovci in trgovinski potniki.

Inozemskim trgovcem (obrnikom) in njih pooblaščenecem je iskanje naročil pri zasebnikih, to

je pri osebah, katere ponujenega blaga v svojem obratu ne uporabljajo, brezizjemno prepovedano. Prepoved se nanaša tudi na pobiranje naročil na take predmete, na katere je domačim tvrdkam in njih potnikom nabiranje naročil po specialnih zakonskih predpisih dovoljeno. (Naredba ministrstva trgovine in industrije z dne 2. aprila 1927., št. 3184/III; «Službene Novine» z dne 16. aprila 1927., št. 85; «Uradni list» št. 167 (44—28.) Okrožnica govori nadalje še o krošnjarenju.

Učinek električnih strojev pri praznem teku.

(Elektromonterjem v zanimanje piše F. Saks).
(Nadalj.)

Razumljivo je tedaj, da nihanje toka po sinusovi krivulji vzbuja samoindukcijski tok, ki tudi niha. Z jakostjo toka se menja tudi množina silnic. Očividno je menjanje silnic najjačje ob prehodu preko ničle, ko menja vzbujevalni tok smer; v tej točki mora biti tedaj samoindukcija najjačja.

Vzemimo, da je trenutno stanje silnic ničla, 0°, takrat je samoindukcijski tok na višku, 90°, in narobe. Ker vzbuja množina magnetičnih silnic elektromotorično napetost, imamo tu že med elektromotorično napetostjo in tokom razliko v njihovem nastopu za 90°. Tok, ki vzbuja silnice, imenujemo slepi tok.

Po formuli 2) je analogno učinek za trofazni tok $N_{\text{trof}} = E \times I \times 1,73 \times \cos \varphi$ (ali $E \times I \times \sqrt{3} \times \cos \varphi$).

Ta stavek poznate iz šole in strokovnih predavanj. Ker je $\cos \varphi$ pri 90° enako ničli in če nanašamo stavek 6) na magnetizirani tok, je učinek $N_{\text{trof}} \text{ magn.} = E \times I_m \times 1,73 \times 0 = \text{ničla}$. Indukcijski motor rabi za vzbujanje magnetizma pač gotovo količino toka, ne potrebuje pa učinka, kar nam kaže stavek 6).

V tem je glavna razlika med indukcijskim in istosmernim motorjem. S tem še ni rečeno, da motor za trofazni tok ne porabi v praznem teku učinka. Kakor motor za istosmerni tok tako tudi motor za trofazni tok potrebuje za kritje zgub nekaj toka I_z . Analogna formula za ta primer in za trofazni tok je: $N_z \approx E \times I_z \times 1,73 \times \cos \varphi$.

\approx je šematični znak za trofazni tok. Pojasnilo za navedeni stavek je tole: Tok I_z , porabljen za zgube ni identičen s tokom I_m za magnetiziranje. Tok I_z ne nasprotuje nikakoli reaktanca (induktivni upor); upor, ki se I_z zoperstavlja, je ohmičen (pravimo tudi rezistanca). Ker pri I_z ni povoda, da tok zaostaja za napetostjo, ni I_z v fazi premaknjen napram napetosti, geometričnega kota, ki odgovarja fazni premaknjenosti, tedaj ni. Geometričnemu kotu 0° odgovarja $\cos \varphi = 1$. Zaradi tega smem brez nadaljnega napisati stavek 7).

(Nadaljevanje sledi.)

Naredba o odpiranju in zapiranju obratovališč.

Na podlagi uredbe, ki jo je izdalo ministrstvo socialne politike, je izdal veliki župan ljubljanske oblasti naredbo, s katero regulira zapiranje in odpiranje obrtnih in trgovinskih obratovališč.

Ta naredba, ki je bila sestavljena v največji naglici in pri kateri niso bile zaslišane vse stroke, ne odgovarja gospodarskim krogom, niti obrtnikom, niti trgovcem, in jih znatno omejuje v svobodi dela. Ta naredba ne določa le, v katerem času sme biti zaposleno pomožno osebje, marveč naravnost prepoveduje delo tudi mojstru s tem, da mora zapreti ob določeni uri svoje obratovališče. Naredba samo ustreza bolj delavskim interesom kakor pa interesom gospodarskih krogov.

Razumljivo je torej, da je naredba izzvala veliko nezadovoljstvo tudi med obrtništvom, zlasti v onih strokah, za katere veljajo po ministrski uredbi izjeme, a naredba velikega župana ni dovolj širokogrudna, da bi zadostila potrebam dotičnih obrtnih strok.

Opažamo, da se vedno bolj uveljavlja zakon o zaščiti delavcev, posebno z ozirom na osemurni delavnik.

Naša država preživlja take gospodarske razmere, da jo more iz neugodnega položaja spraviti, vsaj deloma, le delo. Gospodarska kriza znižuje stalno gospodarjev zaslužek. Že nekaj let se pojavlja v nekaterih strokah velika stagnacija; ne le mojster, temveč tudi pomočnik obubožava in izhod iz tega je le trezna gospodarska politika, podpora od strani državne uprave in vztrajno delo naroda.

Danes more obrtništvu osemurni delavnik obiti s tem, da se dogovarja s pomožnim osebjem za deseturno delo. In kljub osemurnemu delavniku se dela deset ur, der delavstvo samo uvideva, da zaslužek za delo osmih ur pri sedanji krizi ne zadostuje za eksistenca.

Naša kardinalna zahteva je, da se dovoli nesporno deseturno delo.

Skoraj vse obrtne stroke, katerim naredba izrečno določa odpiralni in zapiralni čas, so nezadovoljne in neobhodno potrebna je revizija te naredbe, ki se pa mora izvršiti sporazumno s prizadetimi organizacijami.

Iz organizacij.

Vajenske preizkušnje pri zadrugi ključavničarjev za sodni okraj ljubljanski v Ljubljani se bodo pričele v nedeljo dne 26. avgusta t. l. ob 8. uri zjutraj s teoretičnim delom v ljudski šoli na Grabnu. Praktična preizkušnja se bo vršila v nedeljo dne 2. septembra t. l. ob 9. uri dopoldne v delavnici tvrdke Weibl v Ljubljani, Čopova cesta št. 10. Vajenci, katerim poteče učna doba do 26. novembra t. l. naj vložijo svojeručno pisane prošnje do 24. t. m. pri združnem načelstvu. Prošnji je priložiti zadnje šolsko spričevalo obrtne nadaljevalne šole in učno pogodbo. Natančnejša navodila glede preizkuševalnega dela bodo sledila pravočasno. Vajenci, ki bodo vložili prošnje za pripust k preizkušnji, naj se brez posebnega obvestila zglase v nedeljo dne 26. t. m. ob 8. uri zjutraj v mestni ljudski šoli v Ljubljani, na Grabnu.

Članski sestanek Zadruga ključavničarjev v Ljubljani. Dne 26. julija t. l. se je vršil ob 6. zvečer v posebni sobi gostilne «Pri Leonu» članski sestanek, na katerem si je razpravljalo o zbornicah v novem obrtnem zakonu in ureditvi enotnega cenika. Sestanek je vodil združni načelnik gosp. Ivan Breskvar, ki je v svojem uvodnem govoru poudarjal važnost sestanka. Tajnik Zveze obrtnih zadrug I. Kaiser je poročal nato o osnutku novega obrtnega zakona, v ospredje pa se je postavilo vprašanje, kakšen sistem zbornic naj se uvede z uveljavljanjem novega obrtnega zakona. Vprašanje, ki ga je treba rešiti, je, jeli naj se ustanove skupne ali ločene zbornice. Pojasnil je slabe in dobre strani skupnih in ločenih zbornic, nakar se je po kratki debati soglasno sklenilo, da se izjavlja zadruga za ločene zbornice. Jako obširna in živahna debata se je razvila glede ureditve enotnega cenika. Združni člani sami čutijo, da je njihov položaj težaven tudi radi neerelne medsebojne konkurence. Združni odbor je o tem perečem vprašanju že razpravljal in izvolil tročlanski odsek, ki naj izdela osnutek enotnega cenika. Potrebo po ureditvi enotnega cenika sta utemeljevala zlasti g. Josip Rebek in I. Nachtingal, ki sta poudarjala potrebo po gospodarski organizaciji in orisala način, kako naj se izpelje ta akcija. G. Mirko Kosirnik je predlagal, da se predloži odboru odnosno sestanku osnutek, ki ga je deloma že izdelal. Končno se je sklenilo, da se pooblašča g. Josip Rebek, da stopi v stike s ključavničarskimi organizacijami v inozemstvu radi cenika ter da izdela do prihodnjega sestanka ogroditve za enoten cenik. — Odsek, ki ga je določil odbor pa ostane v svoji funkciji.

Zahvala. V podporni fond Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani je daroval gospod Ludovik Črně st., zlatar in trgovec v Ljubljani, povodom njegovoga 70letnega življenjskega jubileja znesek 500 Din. Za ta velikodušni dar se združno načelstvo jubilantu in našemu odličnemu članu iskreno in najtopleje zahvaljuje.

Redni letni občni zbor Oblastne zadruga slaščičarjev, medicinarjev in izdelovalcev kandit v Ljubljani se je vršil ob 2. uri popoldne dne 4. junija t. l. v prostorih hotela Štrukelj v Ljubljani. Za obrtno oblast se ga je udeležil magistratni tajnik g. Fran Čehun, za Zvezo obrtnih zadrug pa načelnik gosp. Josip Rebek, dva zastopnika tiska, 33 združnih članov in zastopnikov pomočniškega zbora. Načelnik gosp. Teodor Novotny je otvoril občni zbor in podal poročilo o delovanju zadruga v zadnji poslovni dobi. Gosp. Josip Rebek je nato v daljšem govoru obravnaval razna pereča obrtniška vpraša-

nja, zlasti ona, ki se tičejo slaščičarjev. Pozival je k solidarnosti in skupnem delovanju. Blagajniško poročilo in proračun za leto 1928 sta bila soglasno odobrena. Volitev novega odbora za poslovno dobo treh let se je vršila po glasovnicah. Za načelnika je bil ponovno izvoljen g. Teodor Novotny, za podnačelnika pa g. Jakob Zalaznik. V odbor so bili izvoljeni iz Ljubljane: gg. Tekla Kaiser-Voltmann, Blaž Grah, Terezija Novotny, Emil Brandt; za izvenljudljanske odbornike pa gg.: Anton Mohor, Kranj, Al. Zavrtnik, Lesce, in Rudolf Goleš, Laško. — Za računsko preglednika g. Viktor Gaertner in Bogoslav Kalaš. Pri 6. točki dnevnega reda glede pritožb proti nepravilnim izdelovalcem sladoleda in proti družbam z omejeno zavezo se je razvila živahna debata. Predlagalo se je, da izvede mestni fizikat sporazumno z zadrugo nenapovedane preglede pri sladoledarjih, ki prodajajo sladolede ambulantnim potom, in to v prisotnosti funkcionarja mestnega fizikata in dveh zadruginih članov (enega slaščičarja in enega sladoledarja), da se prepriča, je li sladolede odgovarja prepisom glede kvalitete, čistoče itd. Izvenljudljanski člani so zahtevali, da zadruga posreduje pri sreskih poglavarstvih, da se število vozičkov za ambulantno prodajo sladoleda kar najbolj omeji. Zahtevali so nadalje, da zadruga posreduje pri Velikem županu, da odredi revizijo obrtnih listov, izdanih v prejšnjih letih raznim osebam za izdelavo sladoleda kot prost obrt. Radi izvedbe poostitve določil § 3. obrtnega reda glede ustanovljanja javnih družb bo zadruga stopila v stike z «Zvezo obrtnih zadrug». Po daljši debati pri «Slučajnostih» je načelnik g. Teodor Novotny zaključil lepo uspelo zborovanje ob 17. uri.

Zadruga urarjev, zlatarjev, optikov graverjev in pasarjev za ljubljansko oblast v Ljubljani toplo priporoča svojim članom novoizšlo knjigo: «Priročnik o poznavanju in izpifivanju zlata, srebra i platine». Knjiga je pisana v hrvatskem jeziku, je lahko razumljiva, obsega 103 strani in 50 slik. Knjigo je priredil Aleksa Gjebić, inšpektor kontrole mer in dragocenih kovin, ter stane 50 Din brez poštnine. Ta knjiga je posebno priporočljiva za zlatarje in urarje, pa tudi eventualno za druge stroke naših obrtov. Vsebuje natančen in obširen opis kovin, kislin, kemikalij, čiščenja zlata, srebra in platine, o legiranju, pregledovanju, o talenju in razločevanju teh kovin, o punciranju itd. Popisovanje pojasnjuje številne slike in tabele. Tudi za pomočnike in vajence je knjiga zelo priporočljiva, da se spoznajo s teorijo svojega obrta, služila pa bo tudi za teoretično podlago pri preizkušnjah. — Naročila sprejema zadrugno načelstvo.

Poučna ekskurzija na Falo in v Ruše elektrotehnikov Strokovne zadruge koncesioniranih elektrotehnikov za Slovenijo v Ljubljani in obiskovalcev specialnega elektromonterskega tečaja v Ljubljani se je vršila v nedeljo dne 5. avgusta t. l. — Udeležilo se je nekaj čez 20 oseb. Na predvečer je bil mal družabni sestanek v Mariboru. Drugega dne so se odpeljali udeleženci z avtobusom najprej na Falo, kjer so jim bile razkazane tankajšnje mogočne električne naprave. Iz Fale so se nato odpeljali preko Maribora v Ruše, kjer so si ogledali tovarno za dušik. Po kosilu so se odpeljali udeleženci v Ljubljano, kjer je bil še kratek poslovilni sestanek. Izlet je bil za vsakega poučljiv in je le obžalovati, da se ni še več v poštev prihajajočih prijavilo. Ekskurzijo je vodil zadrugni načelnik g. Mihelčič. Tem potom bodi ponovno izrečena ravnateljstvu falske elektrarne kakor tudi ravnateljstvu tovarne za dušik pristržna zahvala za njih naklonjenost, da sta dovolili ogled svojih naprav.

Mesarska zadruga za sodni okraj Litija s sediščem v Litiji. Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 6. avgusta t. l. O. b. 2089/2 potrdil pravila novoustanovljene zadruge.

Razno.

Vrtnarska razstava v Ljubljani. Letošnji jesenski prireditvi ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra se bo priključila tudi vrtnarska razstava. V Sloveniji, obmejni pokrajini naše domovine, je tekla zibelka našemu domačemu vrtnarstvu. Tudi letos bodo najnaprednejši ljubljanski vrtnarji, pionirji v svoji stroki, dali novih pobud tovarišem, tako v estetskem oziru kakor tudi glede še intenzivnejše izrabe cvetja.

Davek za poslovni promet v Beogradu in Zagrebu. Trgovska in obrtniška zbornica v Zagrebu je na podlagi službenih podatkov ugotovila, da je bilo plačanega v Zagrebu leta 1927. Din 25,873.620-49 v Beogradu pa Din 23,244.285-48, davka za poslovni promet.

Tovariši!

Z naredbo o odpiranju in zapiranju obratovališč se nam omejuje svoboda dela! V času težke gospodarske krize se nam diktira 8 urni delavnik! Nalagajo se nam dolžnosti, ne da se nam pa pravice!

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani sklicuje radi tega v **ponedeljek, dne 3. septembra t. l.**

protestno zborovanje

proti naredbi o odpiranju in zapiranju obratovališč, proti davkom in krivicam, ki se gode obrtništvu.

Čas in kraj zborovanja bomo pravočasno objavili v časopisih in po okrožnicah.

Tovariši! Vsi na zborovanje! Zahtevajmo svoje pravice!

Dobave, ofertacije in licitacije.

Generalna direkcija državnih železnic, delavnica v Mariboru, sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe glede dobave oblek ter glede dobave jadrene in modrega gradla; do 21. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 150 ton kovaškega kokša; do 25. avgusta t. l. pa glede dobave 1650 žarnic.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema ponudbe glede dobav, in sicer do 17. avgusta t. l. glede dobave 6 Garvensovih črpalk, 60.000 kg portlandskega cementa, kopalnih gob, kamene soli, denaturiranega špirita, kalcinirane in kristalne sode, naftalina, železa in žičnikov; do 21. avgusta t. l. glede dobave lesenih spojk, 100 hrastovih pragov, lesenih stubov, lesenih cevi in palic ter glede oddaje železnega mostu čez Gruberjev prekop v pleskanje.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 Garvensove črpalke; do 24. avgusta pa glede dobave gradla za zastore, usnja, sirkovih metel, raznih čopičev, platna itd.

Gradbeni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 20. avgusta t. l. ponudbe glede naprave novega vodnjaka na postaji Rajhenburg. — Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.

Prometno-komercialni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. avgusta t. l. ponudbe glede oddaje 1 železne blagajne v popravilo.

Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. avgusta t. l. ponudbe glede dobave plinskih cevi; do 22. avgusta t. l. glede dobave 1 parnega valja, 500 kg volne iz bombaževine za ležišča; do 24. avgusta t. l. glede dobave raznih gorilcev, oklopnih cevi za dovod kisika, azbestnih rokavic za varitelje, stekel za očala, raznih vijakov, valjarjev itd.; do 25. avgusta pa glede dobave 450 raznih lopat.

Strojni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. avgusta t. l. ponudbe glede dobave bakra v drogih ter glede dobave raznih zakovic.

Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 24. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg kristalnega sladkorja in 5000 kg sladkorja v kockah.

Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 23. avgusta t. l. ponudbe glede dobave usnjatih jermen.

Direkcija državnega rudnika v Kaknju sprejema do 22. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 60.000 kilogramov portlandskega cementa, 1 emailirane kadi; do 29. avgusta t. l. glede dobave 1 elektromotorja.

Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 31. avgusta t. l. ponudbe glede dobave hrastovega parketa.

Predmetni pogoji z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Naslednje ofertalne licitacije se bodo vršile: Dne 23. avgusta t. l. se bo vršila pri **Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani** ofertalna licitacija glede oddaje generalnega popravila vojašnice kralja Petra I. v Mariboru.

dne 21. avgusta t. l. pri **Komandi mesta v Čakovcu** glede dobave 200.000 kg slame; dne 22. av-

gusta t. l. pri **Komandi vojnega okruha v Karlovcu** glede dobave 106.000 kg ovsa in pri **Komandi vojnega okruha v Varaždinu** glede dobave 200.000 kg slame; dne 23. avgusta t. l. pri **Komandi vojnega okruha v Karlovcu** glede dobave 84.000 kg slame, pri **Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu** glede dobave 498.000 kg ovsa, pri **Komandi vojnega okruha v Varaždinu** glede dobave 435.000 kg sena in pri **Komandi mesta v Čakovcu** glede dobave 188.000 kg ovsa; dne 24. avgusta t. l. pri **Komandi vojnega okruha v Karlovcu** glede dobave 127.000 kg sena, pri **Komandi mesta v Čakovcu** pa glede dobave 483.000 kg sena; dne 25. avgusta t. l. pri **Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu** glede dobave 560.000 kilogramov sena, pri **Komandi vojnega okruha v Varaždinu** glede dobave 155.000 kg ovsa; dne 27. avgusta t. l. pri **Intendanturi Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu** glede dobave 352.000 kilogramov slame. — Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.

Druga ofertna licitacija za zgradbo stalnega mostu preko Skakavice pri km 5-250 na državni cesti od Šavnika do Levertarja se bo vršila dne 25. avgusta t. l. od 11. do 12. ure pri gradbeni direkciji v Dubrovniku. — Gradnja je proračunjena na 400.088 Din 53 p. Kavecija znaša za naše državljane 41.000 Din, za tuje pa 82.000 Din ter se mora po členu 88. zakona o državnem računovodstvu položiti najkasneje do 10. ure dopoldne na dan licitacije pri blagajni davčnega urada v Dubrovniku. Pravilno spisane, kolkovane in zapečatenе ponudbe se sprejemajo na dan licitacije najdlje do 11. ure dopoldne. Naknadne, nedoločne in brzojavne ponudbe se ne bodo vpštevale. Drazitelji morajo predložiti poleg drugih zahtev tudi odobritev ministrstva za gradbe, da se smejo udeleževati licitacij za dela gradbene stroke (podjetniško pravico). Načrti, proračun in pogoji so na vpogled vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 4. do 7. ure popoldne v pisarni podpisane direkcije. — Iz pisarne gradbene direkcije v Dubrovniku, dne 4. avgusta 1928., št. 5921.

Prva ofertna licitacija za izvršitev drugega dela del pri zgradbi kirurško-urološkega paviljona pri državni bolnici v Beogradu se bo vršila dne 29. avgusta v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu. Proračunjena vsota znaša 2,730.021 dinarjev 27 par. Kavecija v znesku 190.000 Din za domače in 380.000 Din za tuje državljane se mora položiti pri blagajni ministrstva za gradbe povsem po predpisih člena 88. zakona o državnem računovodstvu. Načrti, proračun in pogoji se vpogledajo lahko v računskem oddelku ministrstva za gradbe vsak delavnik od 8. do 13. ure. Ponudbe se sprejemajo samo od onih dražiteljev, ki predlože poleg potrđila o plačanih davkih za minulo trimesečje tudi uradno odobritev gospoda ministra za gradbe, da se smejo udeleževati licitacij za dela gradbene stroke (podjetniško pravico). Ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din, se morajo oddati v zapečatenem ovitku z dražiteljevima inicialkama na dan licitacije do 11. ure dopoldne. Naknadne in brzojavne ponudbe se ne sprejemajo. — Iz pisarne računskega oddelka ministrstva za gradbe v Beogradu, dne 8. avgusta 1928., št. 21.304.

Zanimanje za naše deželne pridelke v Avstriji. Avstrijske tvrdke bi prevzele zastopstvo za razpečavanje žita, orehov, fižola itd. iz naše države. Tvrdke, ki želijo biti zastopane na avstrijskih tržiščih, naj blagovolijo javiti svoj natančen naslov Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

«Obrtniška samopomoč» Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani opozarja članstvo na rok 31. avgusta 1928. glede prijave v skupino B ter drugo obrtnišvo glede istega roka za vstop v društvo pod starimi pogoji, ki tudi poteče dne 31. avgusta 1928.

L. Mikuš
tvornica dežnikov

Ljubljana
Mestni trg 25
Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje!
Največji izbor!
Najnižje cene!
Preobleke!
Popravila!

AVGUST AGNOLA

Zaloga stekla, porcelana, kamenine, zrcal
in šip. Kompletno opreme za gostilne,
restavracije, hotele, kavarne in bare.

Luksuzni predmeti.
Stavbno in umetno šteklarstvo.

Telefon 2478 **LJUBLJANA** Telefon 2478
Dunajska cesta 10

Telefon 2016. **USTANOVLJENO LETA 1889.** Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Ljubljana, Prešernova ulica

Stanje vložnega denarja nad 300 milijonov dinarjev. ★ Stanje vložnega denarja nad 1200 milijonov kron.

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.

OBRTNA BANKA

v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4. Podružnica: Ljutomer
Telefon št. 2508 Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno više.

Delniška glavica:
Din 50,000.000--

Skupne reserve: okrog ★
Din 10,000.000--

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta ★

Podružnice in agencije:

Brežice Črnomelj Kranj Maribor Novi Sad Prevalje Rakek Slovenj- Trst
Celje Gorica Logatec Metković Novo mesto Ptuj Sarajevo gradec Split

Brzjavni naslov:
BANKA LJUBLJANA
Telefon št.: 2261, 2413, 2502, 2503
in 2504

Priporoča se za vse
bančne posle

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50. (v lastnem poslopiju)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ph. Mr. R. Sušnik

Lekarna pri „Zlatem jelenu“

Moderno urejena lekarna, zaloga vseh domačih in tujih zdravilnih sredstev, mineralnih voda, obvezil, kirurških in toaletnih predmetov. Zdravniške ordinacije se izvršujejo točno po predpisih. Oblastveno koncesionirana oddaja strupov. Poštne pošiljke obratno.

LJUBLJANA, Marijin trg
Telefon št. 2115.

„SLAVIJA“

Jugoslovanska zavarovalna banka
Ravnateljstvo v Ljubljani

Podružnice: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo,
Novi Sad, Osijek, Split

Ekspoziture: Maribor, Skoplje, Veliki Bečkerek

Prezema zavarovanja vseh vrst
Lastne palače v Sarajevu, Ljubljani in Osijeku

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOCEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

UGO GRABER

elektrotehnične potrebščine na veliko
ZAGREB, TRG KRALJA PETRA 4^B

Brzjavke:
ORION ZAGREB
Telefon:
INTERURB. 17-10